

Planteringsråd med etableringsgaranti

Grattis till dina nya växter! Nu väntar några roliga timmar i trädgården.

Barrotade växter (växter med nakna rötter) bör alltid planteras så snart som möjligt. Låt dem aldrig ligga med oskyddade rötter i solen. De torkar snabbt och förlorar sin livskraft. Växter i kruka eller med klump är det inte lika bråttom med. Kan växten inte planteras samma dag som den är inköpt, kan den ställas i skuggan och hållas fuktig tills det är dags för plantering.

Jorden är A och O – jordförbättra alltid!

Växternas rötter måste ha tillgång till luft och vatten. En porös, sandig eller grov jord är syrerik men torkar lätt. En kompakt, tung lerjord håller kvar vatten, men det finns risk att överskottsvatten inte rinner undan. Växterna kan drunkna eller dö av syrebrist. Den perfekta jorden håller kvar vatten men släpper samtidigt ner luft. Jordförbättring med mullämnen (torvmull, barkmull och planteringsjord) gör underverk för såväl lätta sandjordar som tunga lerjordar. Jordförbättra med minst 1/3 mullämnen i den befintliga jorden. Har du mycket kompakt lerjord, kan du med fördel blanda upp den med barkmull.

Gödsla aldrig direkt i planteringsgropen. Rötterna riskerar att brännas. Undantaget är välkomposterad kogödsel. Bra planteringsjord innehåller tillräckligt med näring för växten de första 5-6 veckorna vid vårplantering. Gödsla därefter.

Vad är dränering?

En bra dränerad jord släpper igenom överskottsvatten. I en dåligt dränerad jord blir vattnet kvar på ytan och jorden blir fullständigt vattenmättad. Få växter klarar detta under en längre period. En dåligt dränerad jord är även kall och blöt under vintern. Framförallt perenner får då svårt att överleva.

Åtgärda genom grundlig jordförbättring och rejäl uppluckring på djupet för att främja rötternas utveckling. I extrema fall kan nedgrävning av dräneringsrör i marken vara nödvändigt.

Planteringsgropens storlek

Bredden på gropen bör alltid vara större än djupet, eftersom rötterna i allmänhet växer mer åt sidan än rakt ner. Det är alltid bättre att gräva en för stor grop än en för liten.

Mått som ger vägledning (djup x bredd i cm):

- Träd (aldrig djupare än rotklumpen), rosor, Rhododendron, klätterväxter, solitärbuskar ca 60 x 80 cm.
- Prydnadsbuskar, bärbuskar, barrväxter, häckplantor, stora perenner ca 40 x 60 cm
- Medelstora och små perenner ca 30 x 40 cm

Plantera så här – allmänna råd

A) Krukodlade växter

har odlats i kruka eller plastpåse. De har en intakt, genomrotad jordklump.

1. Genomvattna plantan; t ex i en vattenfylld hink en stund. Gräv gropen. Jordförbättra.
2. Sätt ner plantan med översta delen av rotklumpen strax under eller i nivå med jordytan. Fyll på jord nästan ända upp. Tryck till med händerna, trampa inte sönder klumpen.
3. Vattna rejält, ca 30 liter till en buske eller ett träd. När vattnet sjunkit undan, fyll på med mer jord och tryck till. Överst läggs gärna ca 2-5 cm täckbark mot uttorkning och ogräs.
4. Det är alltid bättre att vattna sällan och mycket än att småvattna ofta.

B) Barrotade eller förpackade växter

har nakna rötter, ev förpackade i plastpåse eller nät och torvmull.

1. Öppna ev förpackning och klipp av alla långa rottrådar. Sätt växten i vatten eller lervälling en stund. Gräv gropen så djupt att rötterna får plats utan att vikas. Jordförbättra.
2. Sätt ner plantan med den översta delen av rotsystemet strax under jordytan. Fyll jord nästan ända upp och tryck till med händerna eller lätt med foten. Skada inte rötterna.
3. Vattna rejält. När vattnet sjunkit undan, fyll på med mer jord och tryck till. Täck gärna jorden med täckbark mot uttorkning och ogräs.

C) Växter med jordklump

har grävts upp med en intakt jordklump som ofta hålls samman med säckväv, ibland metallnät. Vanligtvis gäller detta barrväxter.

1. Plantera enligt råden för krukodlade växter men låt väven sitta kvar tills du placerat växten i gropen. Då knyter du upp väven, viker ut den och låter den ligga kvar. Alternativt tar du bort den försiktigt (metallnät bör alltid tas bort). Undvik att ha sönder jordklumpen.

Speciella råd för vissa växter

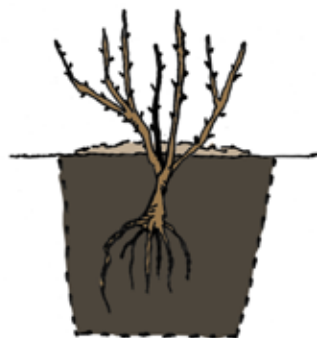
Frukt- och prydnadsträd

- Slå ner en stödkäpp i gropen, gärna två käppar, innan du sätter ner trädet. De ska inte gå upp i kronan. Bind med trädband.
- Eventuellt förädlingsställe (en liten utbuktning på stammen) som är vanligt på fruktträd, ska vara ovanför jordytan.
- Håll jorden fri från gräs och ogräs de första åren. Täck eventuellt ytan med täckbark.

Rosor

- Byt alltid jord där det vuxit rosor tidigare.
- Sätt förädlingsstället (den punkt där grenarna utgår ifrån) ca 10 cm under jordytan.
- Vid höstplantering; kupa upp ca 10 cm jord. Sprid ut jorden på våren.
- Skär ner rosen till ca 10cm vid vårplantering. Vid höstplantering väntar man med att klippa ner rosorna till följande vår. (När björken har fått "musöron").
- Rosor älskar näring och kalk, jordförbättra med t ex rosjord.

Klättrväxter

- De flesta klättrväxter klipps ner till ca 25 cm vid vårplantering. Vid höstplantering, väntar man med beskärning till följande vår.
- Klematis sätts med kruk-klumpen 10 cm under jordytan. Lagg gärna sand runt rothalsen. Detta främjar nybildning av skott och rötter. Plantera gärna en växt som skuggar nedersta delen och rothalsen på din klematis. Tips: Klematis trivs bra i rosjord.

Häckväxter

- Jordförbättra utmed hela häckens längd, inte enbart i gropar.
- Klipp ner plantorna till ca 15 cm första våren. Undantag är barrväxter, bok och avenbok. Planteringsavståndet är beroende av växtslag, fråga i butiken.

Rhododendron och andra "surjordsväxter" (t ex blåbär, hortensia, ljung m fl)

- Dessa växter vill ha en jord med lågt pH-värde, d v s en sur jord. Blanda befintlig jord med 2/3 naturell, okalkad torvmull och barkmull eller plantera direkt i Rhododendronjord.

Tips för extra lyckat resultat

Vattning vid plantering av häck

För att vara säker på att de unga häckplantorna får tillräckligt och lika mycket vatten är det praktiskt att vattna med s k droppslang. Slangen läggs utmed hela plantraden och ger en jämn tillförsel av vatten utan onödiga vattenförluster.

Skydda vintergröna växter

Vintergröna växter t ex barrväxter, avdunstar vatten tidigt på våren när solen börjar värma men marken fortfarande är frusen. Följden blir lätt torkskador, som vi ofta felaktigt tolkar som vinter- köldskador. Hindra avdunstningen genom att täcka växterna med juteväv eller odlingsväv. Förebygg mot uttorkning redan på hösten genom att vattna ordentligt. Täck marken med kompost, barkmull eller liknande som hindrar tjälen att gå på djupet.

Plantera i kruka

Krukplantering ger möjlighet att ha medelhavsväxter utomhus. Förutsättningen är ett svalt men frostfritt ljus utrymme för vinterförvaring, t ex uterum eller växthus. Håll jorden ganska torr över vintern för att hindra växterna från att ruttna. Välj en jord av högsta kvalitet som är framtagen speciellt för medelhavsväxter. Lägga ett lager lecakulor i botten för dränering.

Fler vattentips

Det känns som en självklarhet att nyplanterade växter vattnas kontinuerligt hela första året. Men tänk på att det är en stor fördel att göra det även andra året för att växten ska etableras. Vid plantering av träd är det bra att bygga upp en liten vall runt planteringsytan för att hålla kvar vattnet.

Håll undan ogräset

Håll undan ogräset från planteringsytan i minst två år. Plantan växer bättre och det blir enklare att vattna och gödsla.

Perfekt att plantera på hösten

Växterna är i bästa kondition och börjar växa extra tidigt följare vår. Du får gott om tid över till annat som ska göras.

Plantera E-plantor

E-plantor är utvalda för svenska förhållanden, de är svenskodlade och art-/sortsäkra. De är friska t ex är alla fruktträd i E-plantsystemet producerade från växtmaterial och grundstammar som testats och rensats från eventuella sjukdomar, t ex virus.

Etableringsgaranti

Garantin gäller för fleråriga, vedartade prydnadsväxter såsom träd, buskar, häckplantor, klättrväxter, barrväxter, rosor och fruktträd. Genom garantin ansvarar vi för att du får en felfri växt som uppfyller branschens krav på sundhet, kvalitet och sortäkthet. Dör växten trots att du följt givna skötselanvisningar har du rätt att få en ny felfri växt till motsvarande värde. Samma gäller för sortfel.

Reklamationsanvisningar

Om en inköpt växt inte vill ta sig och börja växa, låt den stå kvar på växtplatsen. Detta gäller också vid misstänkt sortfel. Kontakta oss om problemet så får du närmare information. Gräv alltså inte upp en planterad växt innan du rådgjort med oss! Vid reklamation ska kvitto uppvisas.

Garantins varaktighet

Vedartade växter inköpta under vår och sommar (1/3 - 31/8) reklamerar du senast 31/10 samma år. Vedartade växter inköpta under hösten (1/9 - 31/12) kan reklamerar senast 30/6 året därpå. För sortfel är reklamationstiden enligt konsumentköpslagen 3 år.

Garantin gäller inte:

- Perenner och ettårsplantor (sommарblommor) omfattas inte av garantin, med undantag för rena sortfel.
- Garantin gäller ej heller vid plantering i krukor, urnor eller liknande p g a de extrema svängningarna i vatten- och näringstillförsel som följer vid sådan plantering.
- Garantin gäller inte för skador som uppkommit efter köpet, t ex mekaniska skador, viltskador, vinterskador, giftskador, felgödsling, felaktigt planteringsdjup, överbevattning, uttorkning eller dålig dränering.
- Garantin gäller ej för växter med sämre hårdighet (lägre zonangivelse) än den som råder vid försäljningsstället, t ex en växt som är hårdig i zon 1 men planteras i zon 3.
- Garantin gäller ej vinterskador.

Spara kvittot ihop med garantisedeln

